

Nr 85.

Herr **Svedman**, om befrielse för vissa officerare och underofficerare vid Gotlands artillerikår från skyldighet att återbetala vissa till dem felaktigt utanordnade lönebelopp.

Efter granskning av kungl. Gotlands artillerikårs räkenskaper för åren 1920—1923 har kungl. arméförvaltningens civila departementsrevisionsbyrå gjort anmärkning på att till officerare och underofficerare vid nämnda kår utbetalts

dels för mycket allmänt avlöningstillägg jämte därmed förenat dyrtidstillägg och

dels för högt personligt dyrtidstillägg, allt beroende på, att ifrågavarande beställningshavare blivit för tidigt uppflyttade i högre löneklass.

Av här bifogade tabläer och sammandrag framgår, att de till återbetalning fastställda medlen från början gingo upp till sammanlagt 8,892 kronor och 63 öre. Av detta belopp har, som tabläerna jämväl utvisa, återbetalts sammanlagt 387 kronor och 90 öre, varjämte till inleverering ytterligare erkänts 180 kronor. Det återstår sålunda att återbetala 8,324 kronor och 73 öre.

De anmärkta utbetalningarna grunda sig på den tolkning, som från vederbörande redogörarens sida gjordes av vid tiden för de första utbetalningarna gällande avlöningsreglemente. I § 7 av Kungl. Maj:ts nådiga kungörelse angående grunder för tillfällig löneförbättring under åren 1918 och 1919 för viss personal vid armén (Sv. förf.-saml. nr 407/1918) och motsvarande nådiga kungörelse för år 1920 (Sv. förf.-saml. nr 316/1919) framhålls nämligen, såsom ett förklarande tillägg till i omförmälda kungörelser förut givna bestämmelser för berörda personals uppflyttning i löneklass (tilldelning av avlöningstillägg), bland annat följande: »skolande härvid iakttagas, att, då befordran sker till beställning, vara enligt §§ 1—2 löneförbättring kan åtnjutas med olika belopp allt efter antalet tjänsteår, löneförbättringen i varje fall skall beräknas efter det belopp för helt år, som skolat tillkomma beställningshavaren, därest han vid årets början innehaft beställningen ifråga». Med stöd av dessa bestämmelser ansåg regementsintendenten vid samma kår, att en beställningshavare för uppflyttning i högre löneklass under alla förhållanden ägde att tillgodoräkna sig *det år, varunder uppflyttning från närmast lägre beställning skett*.

De anmärkningsakter, som av civila departementets revisionsbyrå utfärdats beträffande de gjorda utbetalningarna, grunda sig på, att vederbörande beställningshavare icke uppnått vissa, i § 1 av ovan omnämnda kungl. kungörelse omförmälda tjänsteår i närmast lägre beställning.

Sedan vederbörande redogörare bestritt de av civila departementet gjorda anmärkningarna, hava desamma i laga ordning underkastats kammarrättens och regeringsrättens prövning, varvid de anmärkta beloppen hava fastställts till återbetalning. Av respektive redogörare gjorda underdåniga ansökningar att av nåd bliva befriade från återbetalningsskyldighet ha av Kungl. Maj:t lämnats utan bifall. Slutligen hava de enskilda befattningshavarna, i insikt om, att, därest den ifrågavarande redogörare ådömda återbetalningsskyldigheten icke bleve upphävd, de i sista hand komme att bliva återbetalningsskyldiga, i en förnyad underdånig anhållan av nåd sökt befrielse från en sådan återbetalningsskyldighet. Enligt inhämtad upplysning är ifrågavarande underdåniga framställning av regeringsrätten genom beslut av den 4 januari 1927 avstyrkt, och läser det sålunda finnas föga utsikt för att Kungl. Maj:t skulle mot regeringsrättens avstyrkan finna skäl i att lämna sitt bifall till den gjorda framställningen.

Då sålunda såväl de reviderande som de dömande myndigheterna tolkat ovan berörda författningar på annat sätt, än vad förhållandet varit med redogörarna vid ifrågavarande kassaförvaltning, måste det givetvis ur juridisk synpunkt anses ostridigt, att de anmärkta beloppen grunda sig på feltolkning av ifrågavarande författningar från dessa redogörares sida. Härvid torde dock böra uppmärksammas, att denna feltolkning haft sin anledning i de mindre klart avfattade bestämmelser, som ifrågavarande avlöningsreglemente innehåller för här omnämnda avlöningstilläggs utbetalande. Enligt inhämtad upplysning hava liknande feltolkningar skett vid ett flertal andra truppförband, även om dessa feltolkningar icke föranlett utbetalningar till så stora belopp och ej heller till personal av sådan omfattning vid samma truppförband, som här har varit fallet.

Emellertid böra förhållandena bedömas även ur andra synpunkter. Det torde till en början böra framhållas, att de i egentlig mening ansvariga för utbetalningarna, nämligen respektive redogörare, på grund av ordalydelsen av kammarrättens utslag, tillförsäkrats möjlighet och rättighet, att »hos vederbörande söka sitt åter». Även om det sålunda vore för redogörarna ekonomiskt möjligt, att till statsverket gälda, vad de på grund av sina — med hänsyn till de, enligt vad som förut framhållits, mindre klart avfattade bestämmelserna i gällande avlöningsreglemente visserligen fullt förklarliga — misstag felaktigt utbetalat, blir det dock de enskilda löntagarna, som i sista hand bliva återbetalningsskyldiga. Sett ur dessas synpunkt måste det anses synnerligen hårt och även obilligt, att de skola påbördas ett ekonomiskt ansvar, vars tillvaro de vid tiden för utbetalningarna icke ägde möjlighet att förutse. Genom desamma erhöles de visserligen en högre inkomst, än vad som enligt avlöningsreglementets verkliga innebörd skulle hava tillkommit dem, men detta skedde efter vederbörande redogörares beslut och i — som dessa ansågo — full överensstämmelse med av Kungl. Maj:t utfärdade bestämmelser. Det förefanns således ingen som helst anledning till misstanke från de enskilda lön-

tagarnas sida, att de utbetalda löneförhöjningarna icke voro baserade på avlöningsreglementets föreskrifter. Utbetalningarna skedde därjämte under en för alla samhällsklasser och måhända särskilt för statens löntagare svår dyrtid. Att under sådana förhållanden dessa löntagare, vilka numera samtliga äro familjeförsörjare och alla utan undantag voro och alltjämt äro för sin existens uteslutande hänvisade till sina löner, av dessa skulle reservera medel för möjliggörandet av en i framtiden, för dem då fullkomligt oförutsedd återbetalningsskyldighet, kan icke räknas med. Enda möjligheten för dem att fullgöra denna återbetalningsskyldighet är, enligt av samtliga lämnad upplysning, skuldsättning. Att detta med den för militära befattningshavare erkänt låga lönenivån förorsakar vederbörande stora svårigheter ligger i öppen dag. Därtill kommer det ovisshetstillstånd, som indragningarna på grund av 1925 års reducerade försvarsorganisation medföra, vilka, för dem som drabbas av desamma, medföra en ej ringa lönereducering.

Även andra synpunkter böra läggas till grund för frågans sakliga bedömande. Därest den ådömda återbetalningsskyldigheten i sin fulla utsträckning skall fullgöras, skulle detta komma att ske under för ifrågavarande löntagare följande synnerligen ogynnsamma förhållanden, nämligen

dels att penningvärdet, sedan de felaktiga utbetalningarna skedde, högst väsentligt nedgått, och

dels att deras löner efter denna tidpunkt i avsevärd grad reducerats.

Dessutom hava de utbetalda beloppen lagts till grund för beskattning såväl till stat som till kommun, varvid den ökade inkomsten i vissa fall medfört högre skatteskala. Att häruti efteråt ernå rättelse torde vara förenat med mycket stora svårigheter.

Då sålunda, enligt vad som framhållits, de å bifogade sammandrag (bil. 3 och 4) upptagna officerarna och underofficerarna, därest den dem i sista hand ådömda återbetalningsskyldigheten skall fullgöras, skulle förorsakas stora ekonomiska svårigheter, och då de av Kungl. Maj:t utfärdade bestämmelserna för ifrågavarande utbetalningar icke varit så tydligt avfattade, att misstag vid deras praktiska tillämpning kunna anses hava varit helt uteslutna, och då slutligen ifrågavarande löntagare icke ägt möjlighet att förutse de konsekvenser, som de gjorda utbetalningarna för dem medfört, får jag hemställa,

att riksdagen måtte besluta om befrielse för ifrågavarande befattningshavare att återbetala å bifogade tablåer upptagna ännu icke gäldade belopp, sammanlagt uppgående till 8,324 kronor 73 öre.

Stockholm den 20 januari 1927.

Gust. Svedman.

Bilaga 1.

Tablå

ntvisande de åtgärder, som blivit vidtagna beträffande nedanstående anmärkningar, utställda mot Gotlands artillerikårs räkenskaper för åren 1920 och 1921.

D. nr	Fastställd av arméförförvaltningen	Fastställd av kammar-rätten	Belopp, som genom res. fastställts till återbet. Kr.	Underd. yttrande av arméförförvaltningen	Fastställd av rege-rings-rätten	Nåd av-slagen av Kungl. Maj:t	Till inl. erkända belopp Kr.	Åter-betalda belopp Kr.
—	—	²¹ / ₈ 1923	¹ 3,460: —	—	¹ / ₄ 1924	⁹ / ₅ 1924	—	—
855	¹ / ₈ 1922	—	144: 99	—	—	—	180: —	276: 65
111	¹⁹ / ₇ 1922	² / ₁₁ 1922 D. nr 2021	195: 73	³⁰ / ₁ 1924	—	—	—	—
170	³ / ₈ 1922	—	200: 55	—	—	—	—	—
171	²⁷ / ₉ 1922	—	243: 53	—	¹ / ₄ 1924	⁹ / ₅ 1924	—	—
172	¹⁵ / ₆ 1922	¹¹ / ₁₀ 1922 D. nr 1839	23: 87	³⁰ / ₁ 1924	—	—	—	—
173	²⁷ / ₉ 1922	—	243: 53	—	¹ / ₄ 1924	⁹ / ₅ 1924	—	—
195	²⁷ / ₉ 1922	²¹ / ₂ 1923	200: 55	—	¹ / ₄ 1924	—	—	—
240	⁷ / ₆ 1922	¹¹ / ₁₀ 1922 D. nr 1839	228: 23	³⁰ / ₁ 1924	—	—	—	—
243	²¹ / ₅ 1922	¹¹ / ₁₀ 1922 D. nr 1839	187: 95	³⁰ / ₁ 1924	—	—	—	—
244	²¹ / ₅ 1922	¹¹ / ₁₀ 1922 D. nr 1839	228: 23	³⁰ / ₁ 1924	—	—	—	—
245	²¹ / ₅ 1922	¹¹ / ₁₀ 1922 D. nr 1839	22: 37	³⁰ / ₁ 1924	—	—	—	—
246	²¹ / ₅ 1922	¹¹ / ₁₀ 1922 D. nr 1839	183: 48	³⁰ / ₁ 1924	—	—	—	—
247	²¹ / ₅ 1922	¹¹ / ₁₀ 1922 D. nr 1839	187: 95	³⁰ / ₁ 1924	—	—	—	—
359	¹⁸ / ₉ 1922	⁸ / ₈ 1923 D. nr 2555	57: 77	—	—	—	—	—
370	¹⁸ / ₁₂ 1922	¹⁷ / ₅ 1923	141: 95	—	—	—	—	—
371	²⁷ / ₉ 1922	⁸ / ₈ 1923 D. nr 2555	70: 64	—	—	—	—	—
372	²⁵ / ₁₀ 1922	⁷ / ₈ 1923	6: 85	—	¹ / ₄ 1924	⁹ / ₅ 1924	—	—
373	¹⁸ / ₁₂ 1922	¹⁷ / ₅ 1923 D. nr 2555	141: 95	—	—	—	—	—
374	¹⁸ / ₁₂ 1922	¹⁷ / ₅ 1923 D. nr 2555	13: 70	—	—	—	—	—
375	²⁰ / ₈ 1922	⁸ / ₈ 1923 D. nr 2555	70: 64	—	—	—	—	—
376	¹⁸ / ₁₂ 1922	¹⁷ / ₅ 1923	113: 90	—	—	—	—	—
377	¹⁸ / ₉ 1922	⁸ / ₈ 1923 D. nr 2555	56: 95	—	—	—	—	—
378	¹⁸ / ₁₂ 1922	¹⁷ / ₅ 1923 D. nr 2555	111: 59	—	—	—	—	—
382	²⁵ / ₁₀ 1922	⁷ / ₈ 1923	55: 50	—	¹ / ₄ 1924	⁹ / ₅ 1924	—	—
426	²⁰ / ₁₂ 1922	²¹ / ₅ 1923 D. nr 1029	116: 21	—	—	—	—	—
722	²⁰ / ₁₂ 1922	²² / ₅ 1923 D. nr 608	943: 27	—	—	—	—	—
		Summa	7,651: 88			Summa	180: —	276: 65

¹ Anm. gjord av riksräkenskapsverket.

Bilaga 2.

Tablå

utvisande de åtgärder, som blivit vidtagna beträffande nedanstående anmärkningar, utställda mot Gotlands artillerikårs räkenskaper för åren 1922 och första halvåret 1923.

D. nr	Fastställd av arméfövaltn.	Belopp, som genom res. fastställdts till återbet. Kr.	Avgjord av kammar-rätten	Avgjord av regerings-rätten	Till inlev. erk. och återbetalda belopp Kr.
102	—	—	—	—	12: 30
199	17/10 1923	—	7/3 1924 ¹	—	—
200	2	—	—	—	—
1127	27/5 1925	6: 92	—	—	—
1129	—	—	—	—	26: 39
1134	27/5 1925	16: 81	—	—	—
1135	27/5 1925	33: 62	—	—	—
1136	27/5 1925	6: —	—	—	—
1137	27/5 1925	12: —	—	—	—
1138	27/5 1925	20: 23	—	—	—
1139	27/5 1925	20: 23	—	—	—
1208	27/5 1925	6: 76	—	—	—
1209	27/5 1925	19: 06	—	—	—
1210	27/5 1925	3: 38	—	—	—
1211	27/5 1925	9: 53	—	—	—
1214	27/5 1925	13: 84	—	—	—
1864	27/5 1925	27: 09	—	—	—
1865	27/5 1925	8: 82	—	—	—
1866	27/5 1925	19: 23	—	—	—
1867	27/5 1925	47: 70	—	—	—
1868	27/5 1925	17: 76	—	—	—
1869	27/5 1925	38: 66	—	—	—
1984	27/5 1925	38: 66	—	—	—
1985	27/5 1925	17: 76	—	—	—
1989	27/5 1925	27: 09	—	—	—
1990	27/5 1925	19: 23	—	—	—
1991	—	—	—	—	23: 29
2081	—	—	—	—	26: 98
2086	27/5 1925	8: 82	—	—	—
2093	27/5 1925	47: 70	—	—	—
159	27/5 1925	24: 81	—	—	—
160	27/5 1925	6: 78	—	—	—
161	27/5 1925	16: 92	—	—	—
162	27/5 1925	53: 91	—	—	—
164	27/5 1925	40: 59	—	—	—
165	27/5 1925	17: 40	—	—	—
953	—	—	—	—	16: 61
954	—	—	—	—	5: 68
955	27/5 1925	13: 16	—	—	—
957	27/5 1925	7: 51	—	—	—
958	27/5 1925	4: 87	—	—	—
	Summa	672: 85		Summa	111: 25

¹ Anm. avsåg kr. 76: 67, upphävd av kammarrätten.

² » » » 69: 98, frånträdd av arméfövaltnings revision.

Sammandrag

över vid Kungl. Gotlands artillerikår till återbetalning anmärkta avlöningsmedel (allmänt avlöningstillägg med därpå beräknat dyrtidstillägg) åt vissa officerare och underofficerare.

Anmärknings- aktens diarii- nummer i civila dep:t	Kapten Malmgren Kr.	Kapten Isaeus Kr.	Kapten Silvén Kr.	Kapten v. Braun Kr.	Löjtnant Seder- holm Kr.	Löjtnant v. Koch Kr.	Löjtnant Gustawii Kr.	Löjtnant Bergman Kr.	Styckj. Gottberg Kr.	Styckj. Lind- ström Kr.	Styckj. Stengård Kr.	Sergeant Fohl- ström Kr.	Sergeant Thim- gren Kr.	Summa Kr.
853 A/20	66: 66	420: 03	533: 33	533: 33	533: 33	336: —	—	—	266: 66	168: —	168: —	168: —	266: 66	3,460: —
855 A/20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	48: 34	48: 34	48: 31	—	144: 99
111 A/21	—	—	—	—	195: 73	—	—	—	—	—	—	—	—	195: 73
170 A/21	—	—	—	—	—	—	200: 55	—	—	—	—	—	—	200: 55
171 A/21	—	—	—	243: 53	—	—	—	—	—	—	—	—	—	243: 53
172 A/21	—	—	23: 87	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23: 87
173 A/21	243: 53	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	243: 53
195 A/21	—	—	—	—	—	—	—	200: 55	—	—	—	—	—	200: 55
240 A/21	228: 23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	228: 23
243 A/21	—	—	—	—	—	—	—	187: 95	—	—	—	—	—	187: 95
244 A/21	—	—	—	228: 23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	228: 23
245 A/21	—	—	22: 37	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22: 37
246 A/21	—	—	—	—	183: 48	—	—	—	—	—	—	—	—	183: 48
247 A/21	—	—	—	—	—	—	187: 95	—	—	—	—	—	—	187: 95
359 A/21	—	—	—	—	—	—	—	57: 77	—	—	—	—	—	57: 77
370 A/21	—	—	—	141: 95	—	—	—	—	—	—	—	—	—	141: 95
371 A/21	70: 64	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	70: 64
372 A/21	—	—	6: 85	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6: 85
373 A/21	141: 95	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	141: 95
374 A/21	—	—	13: 70	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13: 70
375 A/21	—	—	—	70: 64	—	—	—	—	—	—	—	—	—	70: 64
376 A/21	—	—	—	—	113: 90	—	—	—	—	—	—	—	—	113: 90
377 A/21	—	—	—	—	56: 95	—	—	—	—	—	—	—	—	56: 95
378 A/21	—	—	—	—	—	—	111: 59	—	—	—	—	—	—	111: 59
382 A/21	—	—	—	—	—	—	55: 50	—	—	—	—	—	—	55: 50
426 A/21	—	—	—	—	—	—	—	116: 21	—	—	—	—	—	116: 21
722 A/21	208: 84	—	20: 45	208: 68	167: 62	—	165: 48	172: 20	—	—	—	—	—	943: 27
Summa	959: 85	420: 03	620: 57	1,426: 36	1,251: 01	336: —	721: 07	734: 68	266: 66	216: 34	216: 34	216: 31	266: 66	7,651: 88

Bilaga 4.

Sammandrag

öfver vid Kungl. Gotlands artillerikår till återbetalning anmärkta avlöningsmedel (personliga dyrtidstillägg) åt vissa officerare och underofficerare.

Anmärknings- aktens diari- nummer i civila departe- mentet	Kapten Malmgren	Kapten Silvén	Kapten v. Brann	Löjtnant Sederholm	Löjtnant Gustawii	Löjtnant Bergman	Summa
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
1127 A/22	—	—	—	6: 92	—	—	6: 92
1134 A/22	16: 81	—	—	—	—	—	16: 81
1135 A/22	33: 62	—	—	—	—	—	33: 62
1136 A/22	—	6: —	—	—	—	—	6: —
1137 A/22	—	12: —	—	—	—	—	12: —
1138 A/22	—	—	20: 23	—	—	—	20: 23
1139 A/22	—	—	20: 23	—	—	—	20: 23
1208 A/22	—	—	—	—	6: 76	—	6: 76
1209 A/22	—	—	—	—	—	19: 06	19: 06
1210 A/22	—	—	—	—	3: 38	—	3: 38
1211 A/22	—	—	—	—	—	9: 53	9: 53
1214 A/22	—	—	—	13: 84	—	—	13: 84
1864 A/22	—	—	—	—	—	27: 09	27: 09
1865 A/22	—	—	—	—	8: 82	—	8: 82
1866 A/22	—	—	—	19: 23	—	—	19: 23
1867 A/22	47: 70	—	—	—	—	—	47: 70
1868 A/22	—	17: 76	—	—	—	—	17: 76
1896 A/22	—	—	38: 66	—	—	—	38: 66
1984 A/22	—	—	38: 66	—	—	—	38: 66
1985 A/22	—	17: 76	—	—	—	—	17: 76
1989 A/22	—	—	—	—	—	27: 09	27: 09
1990 A/22	—	—	—	19: 23	—	—	19: 23
2086 A/22	—	—	—	—	8: 82	—	8: 82
2093 A/22	47: 70	—	—	—	—	—	47: 70
159 A/23	—	—	—	—	—	24: 81	24: 81
160 A/23	—	—	—	—	6: 78	—	6: 78
161 A/23	—	—	—	16: 92	—	—	16: 92
162 A/23	—	—	53: 91	—	—	—	53: 91
164 A/23	40: 59	—	—	—	—	—	40: 59
165 A/23	—	17: 40	—	—	—	—	17: 40
955 A/23	13: 16	—	—	—	—	—	13: 16
957 A/23	—	—	—	—	—	7: 51	7: 51
958 A/23	—	—	—	4: 87	—	—	4: 87
Summa	199: 58	70: 92	171: 69	81: 01	34: 56	115: 09	672: 85

